

12. КОМПЛЕКСНА ТЕХНОЛОГІЯ ОБРОБКИ ВОВНИ

Т.І. Романовська, М.І. Осейко

Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Нині попит на натуральні товари та продукти невпинно зростає, що стимулює розвиток вівчарства та супутніх промислових виробництв, які переробляють вовну.

Унікальність вовни у тому, що це природний гігроскопічний полімерний матеріал білкової природи, який покритий жиропотом і який створює руно – суцільні пучки волосяних волокон. Жиропіт є продуктом секреції потових і сальних залоз шкіри вівці, містить близько 2 % ліпідів та близько 2 % солей натрію і калію. Вилучають жиропіт під час первинної обробки вовни миттям у мильно-содовому розчині, що знижує якість вилучених ліпідів [1].

Мета наших досліджень полягала у створенні комплексної технології обробки вовни і вилучення ліпідів з вовни, зберігши і вовняне волокно, і ліпідів вовни.

Оскільки вовна є білковим матеріалом, то важливо не змінити її властивості: міцність, пружність, колір тощо. Будова вовняного волокна має не пошкоджуватись під час обробки. Відомо, що вовняне волокно ззовні вкрите лускатим шаром, що за інтенсивної механічної обробки у вологому середовищі звалюється у повстяні вироби.

У виробництві вовняної пряжі волокна розпушують чесанням, причому вміст жиру на волокні має бути нижчим 1 %. За вищого вмісту жиру чесальні машини гірше розпушують і більше рвуть волокно. Отже, для збереження будови волокна необхідно зняти жиропіт, мінімізувавши механічні і теплові впливи на волокно. Для збереження ліпідів вовни необхідно скоротити використання мийних засобів, оскільки можливе їхнє розчинення у жирі, та мінімізувати теплові впливи на вовняний жир.

Запропоновано комплексну технологію обробки вовни, що включає

підготовку вовни до вилучення жиру замочуванням у воді, механічним віджиманням і підсушуванням теплим повітрям. Підготовлену вовну направляти на вилучення ліпідів зрошуванням розчинником, мінімізувавши температурні та механічні впливи на вовняне волокно.

Встановлено, що оброблена вовна не втрачає міцність на розривання і пружність, не звалюється і не жовтіє. Ліпіди вовни після дистиляції місцели мають світле забарвлення і не мають запаху поту.

Висновок. Отже, комплексна технологія обробки вовни включає підготовку вовни до вилучення ліпідів, екстрагування ліпідів з вовни, вилучення розчинника з місцели та сушіння вовни після екстрагування теплим повітрям.

Отримана вовна придатна для переробки на вовняну пряжу, отримані ліпіди після рафінування можна застосовувати у косметичних засобах та обмежено у харчовій промисловості у жировмісних продуктах [2, 3].

Список літератури

1. Осейко М.І., Романовська Т.І. Обґрунтування технології вилучення ліпідів з вовни // Наукові проблеми харчових технологій та промислової біотехнології в контексті євроінтеграції: Програма та тези матеріалів VIII Міжнародної науково-технічної конференції, 5–6 листопада 2019 р., м. Київ.– К.: НУХТ, 2019. – С. 395–396.

2. Осейко М., Романовська Т. Застосування ліпідів овечої вовни для функціональних косметичних засобів та фармацевтичних препаратів // Оздоровчі харчові продукти та дієтичні добавки: технології, якість та безпека: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 14–15 листопада 2019 р., м. Київ.– К.: НУХТ, 2019 р. – С. 40–41.

3. Осейко М.І., Романовська Т.І. Інноваційні олійножирові продукти з введенням ліпідів овечої вовни // Якість і безпека харчових продуктів: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 20–21 листопада 2019 р., м. Київ.– К.: НУХТ, 2019.– С. 118–119.